

Mishnah *Rosh HaShanah, chapter 4*

משנה ראש השנה פרק ד

(1) If the Festival of Rosh HaShanah occurred on Shabbat [since the sounding of the shofar on the Festival is a Rabbinical *sh'vut*, rather than a Biblical prohibition, and since *sh'vut* does not apply in the Temple] they used to blow the shofar in the Temple [and in Jerusalem (Bartenurah according to Rambam)] but not in the provinces [outside Jerusalem, the Rabbis forbade sounding the shofar on Shabbat in case one come to carry it four cubits in a public domain]. After the Temple was destroyed Rabban Yohanan ben Zakkai enacted that the shofar should be blown [on Shabbat] in any place that a Bet Din convened [even if the town did not have a permanent Bet Din]. Rabbi Elazar said: Rabban Yohanan ben Zakkai enacted this only for [a Bet Din of seventy-one, which at that time was in] Yavneh. The Sages said to him: [He enacted] in Yavneh and also in every place where there is [a permanent] Bet Din [the *halachah* follows this view].

א יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעים, אבל לא במדינה. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי, שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין אמר רבי אלעזר. לא התקין רבן יוחנן בן זכאי אלא ביבנה בלבד. אמרו לו, אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין: **ב** ועוד זאת היתה ירושלים יתרה על יבנה, שקל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא, תוקעין. וביבנה לא היו

(2) [In Jerusalem they would sound the shofar on Shabbat as long as the Bet Din was in session in the Temple, which was for the first six hours of the day, whereas in Yavneh, they would blow only in the presence of the Bet Din.] Also in another regard was Jerusalem superior to Yavneh: That every city that could see [Jerusalem, excluding a city situated in a valley] and hear [Jerusalem, excluding a city situated high above in a mountain] and was close by [i.e., within the Shabbat boundary of Jerusalem] and accessible [to Jerusalem, excluding a city which was separated from Jerusalem by a river], they would blow the shofar [on

רבנו עובדיה מברטנורא

א יום טוב של ראש השנה. במקדש היו תוקעים. שתקיעת שופר אינה מלאכה, ורבנן הוא דגזור עלה גזירה שמא יטלנו בידו ויעבידנו ארבע אמות ברשות הרבים, ובמקדש לא גזור דאין איסור שבות דרבנן במקדש: **אבל לא במדינה**. לא בירושלים, ולא בגבולין. והרמב"ם מפרש שירושלים כולה קרויה מקדש, ושאר ארץ ישראל קרויה מדינה: **בכל מקום שיש בו בית דין**. ואפילו אין קבועין אלא שבמקרה באו שם, תוקעין בו: **אלא ביבנה**. שהיתה שם סנהדרי גדולה בימיו. וכן בכל מקום שגלתה שם סנהדרי גדולה. אבל לא בבית דין של עשרים ושלושה: **אמרו לו** וכו'. איכא בין אמרו לו לתנא קמא, דתנא קמא סבר, כל מקום שיש בו בית דין ואפילו באקראי. אמרו לו סברי, אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין קבוע כמו ביבנה, אבל בית דין של אקראי לא. והלכה כאמרו לו: **ב** ועוד זאת היתה ירושלים. מתניתין חסורי מחסרה והכי קתני, בירושלים היו תוקעין

Shabbat], whereas in Yavneh they would blow only in the presence of the Bet Din.

(3) Originally, the lulav was held in the Temple for seven [days], and in the provinces [including Jerusalem] on the first day [only, this deduced from the verse: “On the first day you must take

for yourselves ... And you must rejoice **before the Lord** for a seven day period” (Leviticus 23:40), thus before the Lord, i.e., at the Temple, it is for a seven day period]. After the destruction of the Temple Rabban Yohanan ben Zakkai enacted that the *lulav* be held in the provinces for seven days, in remembrance of the Temple. And [he also enacted] that it is prohibited [to partake of any *chadash*.] the entire day of waving [of the omer, meal-offering, i.e., the sixteenth of Nissan (see Leviticus 23:10 ff.). When the Temple stood, the new crop would be permitted right after the omer was offered, assumed to be no later than midday (see Menahot 10:5). After the destruction of the Temple, while Biblically, the new crop would be permitted at day break of the sixteenth].

(4) Originally they would accept testimony regarding the new moon during the entire [thirtieth] day [of the month even at the end of the day; thus if witnesses came right before sundown on the thirtieth day after Ellul's new moon, the Bet Din would declare that it was Rosh HaShanah that very day. Because of this, Rosh HaShanah would be kept on the entire thirtieth from Elul just in case witnesses would come later in the day. If witnesses did not come that day then the next day was automatically Rosh HaShanah and the day before was retroactively proven to be a normal weekday. The Levites would sing the **שיר של יום** — the special hymn corresponding with each day of the week along with the twice daily Tamid offerings. On the thirtieth of Elul, since usually witnesses would not come early in the morning, they would sing the corresponding weekday hymn upon offering the morning Tamid, and since almost always witnesses would come before the afternoon Tamid it was established to sing the Rosh HaShanah hymn upon offering the afternoon Tamid]. On one occasion [on the thirtieth day of Elul] the witnesses were late in coming and the Levites

רבנו עובדיה מברטנורא

תוקעין בכל העיר אלא בפני בית דין. ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה כו': **שכל עיר שהיא רואה**. ירושלים. פרט ליושבת בנחל שאע"פ שהיתה קרובה לא היו תוקעין בה: **ושומעת**. פרט ליושבת בראש ההר: **וקרובה**. פרט ליושבת חוץ לתחום: **ויכולה לבוא**. פרט למפסיק לה נהר: **ג לולב ניטל במקדש שבעה**. דכתיב (ויקרא כג) ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים: **ובמדינה יום אחר**. דכתיב (שם) ולקחתם לכם ביום זה לולב וטף תאנה ופז וקנה: **יום אסור**.

made a mistake in the daily hymn [of the afternoon Tamid. Since no witnesses had yet come they didn't know which hymn to sing and thus didn't sing at all]. The Sages then enacted that the Bet Din should not accept testimony [regarding the new moon] only until [nine and a half hours into the day] the [time of the] afternoon [Tamid offering thus the Levites would always sing the weekday hymn, unless witnesses had come before then] and if witnesses would come from the [time of the] afternoon [Tamid] offering and onward [they weren't accepted. Though this would cause to delay proclaiming Rosh HaShanha till the next day, nevertheless,] they would keep that [entire first] day holy and the next day holy [i.e., two days, starting from the evening of the twenty-ninth]. After the Temple was destroyed [removing the reason for the enactment since the Tamid offering was no longer offered], Rabbi Yohanan ben Zakkai enacted that they could [once again] accept testimony of the new moon the entire day. Rabbi Yehoshua ben Korha said: Rabbi Yohanan ben Zakkai also enacted that even if the head of the Bet Din is in another place [though it is usually the head of the Bet Din who proclaims Rosh Hodesh (see above 2:7), nevertheless,] the witnesses only go to

וּנְתַקְלְקְלוּ הַלַּיִם בְּשִׁיר, הַתְּקִינוּ שְׁלֵא יְהוּ מִקְבְּלִין אֶלָּא עַד הַמְּנַחָה. וְאִם בָּאוּ עֵדִים מִן הַמְּנַחָה וְלִמְעַלָּהּ, נוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קֹדֶשׁ וְלִמְחָר קֹדֶשׁ. מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַתְּקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, שִׁיְהוּ מִקְבְּלִין עֵדוֹת הַחֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה, וְעוֹד זֹאת הַתְּקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, שְׁאֵפִילוּ רֹאשׁ בֵּית דִּין בְּכָל מְקוֹם, שְׁלֵא יְהוּ הָעֵדִים

רבנו עובדיה מברטנורא

לאכול מן החדש. וטעמא מפורש בפרק לולב הגזול: **ד ונתקלקלו הליום בשיר**. של תמיד של בין הערבים ולא אמרו בו שיר כלל. לפי שרוב פעמים היו העדים באים קודם המנחה לפיכך תקנו שיר של יום טוב בתמיד של בין הערבים. ובתמיד של שחר שרוב פעמים עדיין לא באו עדים ולא ידעו אם יתקדש היום אם לאו, לא תקנו לו שיר של יום טוב אלא שיר של חול היו אומרים. ואותו פעם שהגיע שעת הקרבת תמיד של בין הערבים ועדיין לא באו עדים, לא ידעו הליום אם יאמרו שיר של חול או שיר של יום טוב, ולא אמרו שיר כלל: **נוהגים אותו היום קודש**. דמשחשיכה ליל שלאחר עשרים ותשעה באלול נהגו בו קודש, שמא יבואו עדים מחר ויקדשוהו בית דין, ונמצא שבליילה ליל יום טוב הוא וכן למחר כל היום עד המנחה. ואם באו עדים קודם המנחה בית דין מקדשין את החדש ונודע שיפה נהגו בו קודש. ואם מן המנחה ולמעלה באו עדים, ואע"פ שאין בית דין מקדשין אותו היום ויעברו את אלול ויקדשוהו למחר, אף על פי כן נוהגין אותו בקדושה ואסור במלאכה, דילמא אתי לזולתי ביה לשנה הבאה ויעשו בו מלאכה כל היום, ואמרי, אשתקד נהגנו בו קודש בחנם ומן המנחה ולמעלה חזרנו ונהגנו בו חול: **שאפילו ראש בית דין בכל מקום**. שנצרך לפרוש ממקום הועד למקום אחר. והרי עיקר מצות [קידוש] החדש תלויה בו, כדתנן בפרק ב' לעיל, ראש בית דין

the assembly place [of the Bet Din to testify, and the court would proclaim Rosh Hodesh without the head of the Bet Din present].

(5) The order of the blessings [in the Rosh HaShanah Mussaf prayer are as follows]: He recites the [blessing of] Patriarchs [מגן אברהם], the [blessing of] powers [אתה גבור] the [blessing of the] sanctification of the Name [אתה

קדוש, but does not yet conclude המלך הקדוש; rather,] he includes the verses of Kingship [עלינו וכו'] with them [and only then ends with הקדוש] but he does not blow [the shofar]. He then recites the sanctification of the day [אתה בחרתנו] through [מקדש ישראל ויום הזכרון] and blows, [says] the remembrance verses [אתה וזכר through הברית] and blows [a second time], and then recites the shofar verses [שומע קול תרועת אתה נגלית] and blows [a third time. The Rabbis instituted reciting these verses before blowing the shofar based on the verse of “A remembrance through *teruah*” (Leviticus 23:24), “remembrance” alludes to זכרונות and *teruah* to שופרות and the verse “You shall blow ... and it should be a remembrance ... I am the Lord your G-d” (Numbers 10:10), teaches that wherever there is זכרונות and שופרות there should also be [מלכיות]. He then says the blessing of the Temple [sacrificial] service [רצה through וילך הנאה להודות through מודים], the one of thanksgiving [המחזיר שכינתו לציין] and the blessing of the priests [through עמו בשלום]. These are the words of Rabbi Yohanan ben Nuri. Rabbi Akiva said to him: If he does not blow the shofar for the Kingship verses why should he say them? Rather, he recites the blessing of the Patriarchs, the [blessing of powers [אתה גבור], the sanctification of the Name, and then includes the Kingship verses along with the sanctification of the day, and then blows the shofar. He [then] recites the remembrance verses and

רבנו עובדיה מברטנורא

אומר מקודש, מכל מקום לא יהיו צריכין עדים לילך אחריו, אלא למקום הועד שהסנהדרין יושבין שם ילכו, וסנהדרין מקדשין אותו בלא ראש בית דין: ה אבות. מגן אברהם: וגבורות. אתה גבור: קדושת השם. קדוש קדוש קדוש: אתה בחרתנו: זכרונות ותוקע שופרות ותוקע. מקראי לפינן להו, דכתיב (ויקרא כג) זכרון תרועה, ודרשו רז"ל, זכרון אלו זכרונות, תרועה אלו שופרות, ואמר קרא (במדבר י) והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני ה' אלהיכם. מה תלמוד לומר אני ה' אלהיכם, לימד על כל מקום שיש שם זכרונות ושופרות, יהיו מלכיות עמהם: אמר ר' עקיבא

הולכין אלא למקום הועד: ה סדר ברכות, אומר אבות וגבורות וקדושת השם, וכולל מלכיות עמהן, ואינו תוקע. קדושת היום, ותוקע. זכרונות, ותוקע. שופרות, ותוקע. ואומר עבודה והודאה וברכת פהגים, דברי רבי יוחנן בן נורי. אמר לו רבי עקיבא, אם אינו תוקע למלכיות, למה הוא מזכיר אלא אומר אבות וגבורות וקדושת השם, וכולל מלכיות עם קדושת היום, ותוקע. זכרונות,

blows [a second time]. Then he says the shofar verses and blows [a third time]. He then says the blessing of the Temple [sacrificial] service, the one of thanksgiving and the blessing of the priests [the *halachah* follows Rabbi Akiva].

(6) We do not recite less than ten Kingship verses [three from the Torah, three from Writings, three from the Prophets and a concluding verse from the Torah], ten remembrance verses, and ten shofar verses. Rabbi Yohanan ben Nuri says: If he recites three from each set [i.e., one each from Torah, writings, and Prophets] he has fulfilled his obligation [the *halachah* follows Rabbi Yohanan ben Nuri]. We don't mention [any] Kingship, remembrance, or shofar verses that allude to punishment. He begins with the Torah [verses, then writings] and concludes with the Prophet [verses]. Rabbi Yose says: If one concludes with the Torah [verses he has done correctly, but if he concludes with the Prophets] he has [nevertheless] fulfilled his obligation.

(7) Of those who pass before the Ark [to lead the services] on the Festival of Rosh HaShanah: it is the second [hazzan, the one who recites mussaf,] who blows the shofar [this was instituted during the presecution of Jews by rulers who forbade the blowing of the shofar and would spy on the congregations during the entire *shachrit* service]. However, regarding [the other Holidays when one recites]

רבנו עובדיה מברטנורא

כו'. והלכה כר' עקיבא: ו מעשרה מלכויות. שלשה פסוקים משל תורה, ושלשה משל כתובים, ושלשה משל נביאים, ואחד משל תורה שמשלים בו: שלש שלש. אחד של תורה, ואחד של כתובים, ואחד של נביאים. והלכה כר' יוחנן בן נורי: מלכויות וזכרונות ושופרות של פורענות. כגון אם לא ביד חזקה אמלך עליכם (יחזקאל כ) ויזכור כי בשר המה (תהלים עח). תקעו שופר בגבעה (הושע ה). וכיוצא בהן. וזכרון יחיד, כגון זכרה לי אלהי לטובה (נחמה ה). אע"פ שהוא לטובה אין מזכירין אותו. וכן הלכה: רבי יוסי אומר אם השלים בתורה יצא. בגמרא מפרש למלתיה דר' יוסי הכי, ומשלים בתורה, ואם השלים בנביא יצא. והלכה כר' יוסי: ז השני מתקיע. המתפלל תפלת המוספין מתקיע, ולא המתפלל תפלה של שחרית ובשעת השמד תקנו כך, שגזרו שלא יתקעו, והיו אורבים להם כל שש שעות של זמן תפלת השחר, לכך העבירו התקיעות מתפלת השחר לתפלת המוספים: ובשעת ההלל. משום דאין אומרים הלל בראש השנה וביום הכפורים קטני ובשעת ההלל,

ותוקע. שופרות, ותוקע. ואומר עבודה והודאה וברכת כהנים: ו אין פוחתין מעשרה מלכויות, מעשרה זכרונות, מעשרה שופרות. רבי יוחנן בן נורי אומר, אם אמר שלש שלש מכלן, יצא. אין מזכירין זכרון מלכות ושופר של פורענות. מתחיל בתורה ומשלים בנביא. רבי יוסי אומר, אם השלים בתורה, יצא: ז העובר לפני התבה ביום טוב של ראש השנה, השני מתקיע ובשעת ההלל הראשון

Hallel, the first [*hazzan* who leads the *shachrit* prayer] recites the Hallel.

(8) One may not go beyond the Shabbat boundary because of the shofar of Rosh HaShanah [either to hear, or bring one] nor may one clear debris to search for one. One may not climb a tree, ride an animal, or swim in water [to get one]. It may not be cut either with an implement [such as a knife] that is prohibited by Rabbinical law, [since it is not usual to use a knife to

cut a horn — this is considered a labor performed with a **שינוי**] or with an implement that is [usually used to cut a horn and is thus] prohibited by Biblical law. However, if one wishes to put water or wine into it he may do so [since this only improves the sound this is not considered as fixing it and is not prohibited as **מתקן מנא**]. We don't prevent young children [who have reached the age of education in *mitzvot*] from blowing the shofar [even on Shabbat]. Rather we [may even] work with them until they learn [how to blow, and the Rabbis only instituted the prohibition of handling a shofar on Shabbat in case one come to carry it four cubits in a public domain (see above Mishnah 1), where he is engrossed in fulfilling the actual mitzvah]. One who is merely practicing [blowing the shofar] does not fulfill his obligation and one who hears from one practicing does not fulfill his obligation.

(9) The order of the [shofar] blasts are three sets [one for **מלכיות**, one for **זכרונות**, and one for **שופרות**, consisting] of three [blasts] each [a *tekiah*, a *teruah*, and a

רבנו עובדיה מברטנורא

כלומר בשאר ימים טובים שאומרים הלל: **ח אין מעבירין עליו את התחום**. לילך חוץ לתחום כדי להביא שופר, או לילך לשמוע התקיעות: **בדבר שהוא משום שבות**. כגון לחתכו בסכין: **בדבר שהוא משום לא תעשה**. כגון לחתכו במגירה דהויא מלאכה גמורה של חרישת עץ. ואיכא דמתני איפכא, דבר שהוא משום שבות, מגל שאין דרך לחתוך בו. דבר שהוא משום לא תעשה, סכינא דארחיה הוא: **אם רצה ליתן לתוכו יין ויתן**. ולא אמרינן מתקן מנא הוא: **אין מעבירין את התינוקות**. שהגיעו לחינוך, ואפילו בשבת, כדי לחנכן במצות, שיהיו מלומדין לתקוע ביום טוב של ראש השנה: **ומתעסקין בהם**. וליכא למגור דלמא אתי לאתויי ארבע אמות ברשות הרבים, דהא אינו טרוד במצוה אלא מתעסק בעלמא. ולא גזרו שמא יביאנו ארבע אמות ברשות הרבים אלא בזמן שהוא חייב בתקיעת שופר, שמתוך שהוא טרוד לצאת ידי חובתו ישכח את השבת: **ט סדר תקיעות**

tekiah]. [The word *teruah*, is mentioned in the Torah three times, twice regarding Rosh HaShanah (זכרון) and תרועה, Leviticus 23:24 and Numbers 29:1) and once regarding the Yom Kippur of Yoveil (שופר תרועה), Leviticus 25:9) and since the word *שביעי* appears in all three verses, thereby linking, through a *gezeirah shavah*, the *teruah* of one verse to the other, we thus deduce that we must sound three *teruah* blasts. Now, since the word *shofar* is written both preceding and following the word *teruah* (Leviticus 25:9), we further deduce that each *teruah* is preceded and followed by a plain *tekiah* blast, thus each of the three sets consists of three each.] The length of the *tekiah* [portion, i.e., all six *tekiot* combined] is equal to three *teruah* [thus one *tekiah* is equal to half a *teruah*] and the length of a *teruah* is equal to three [sets of] *yabavot* [each *yebava* set having three short staccato notes, thus each *tekiah* is equal to four and a half short staccato notes]. If one blew the first *tekiah* as usual [then blew the *teruah*] and [then] prolonged the second [*tekiah*] to equal two [*tekiot*, intending it to be used not only as the conclusion of one *teruah*, but also as the introduction to the next *teruah*], it counts only as [the concluding] one. If one said [and completed] the blessings [of the *mussaf amidah*] and then obtained a *shofar* he sounds a *tekiah*, *teruah* and *tekiah*

רבנו עובדיה מברטנורא

שלוש. אחת למלכיות, ואחת לזכרונות, ואחת לשופרות: **של שלש שלש**. תקיעה ותרועה ותקיעה לכל אחת ואחת. לפי שנאמר שתי תרועות במקרא בראש השנה, ותרועה אחת ביום הכפורים של יובל, וילפינן שביעי שביעי לגזירה שוה ליתן את האמור של זה בזה, ותרועה האמורה ביה"כ של יובל אנו נותנים אותה לר"ה, נמצאו בר"ה שלש תרועות, ושתי תרועות האמורות בר"ה נותנין אותן ליה"כ, נמצאו שלש תרועות ביה"כ, וכל תרועה, פשוטה לפנייה ופשוטה לאחרייה, דתניא, מנין שפשוטה לפנייה, תלמוד לומר (ויקרא כה) והעברת שופר תרועה, ומנין שפשוטה לאחרייה, תלמוד לומר (שם) תעבירו שופר, הרי העברה תחלה וסוף ותרועה בינתיים, ולשון העברה, פשוטה משמע, העברת קול אחד פשוט, הרי לשלש תרועות של ר"ה שש תקיעות, והרי לך שלש של שלש שלש: **שיעור תקיעה**. שיעור כל התקיעות, שהם שש תקיעות: **כשלוש תרועות**. נמצא שיעור תקיעה אחת כחצי תרועה: **שיעור תרועה כשלוש יבבות**. שלשה קולות בעלמא של כל שהן. ויש מפרשים שכל יבבא היא שלשה כוחות של כל שהן, נמצא שיעור תרועה תשעה כוחות של כל שהן. והאי מסתברא: **תקע בראשונה**. פשוטה שלפני התרועה תקע כדרכה: **ומשך בשניה**. תקיעה שלאחר התרועה משך כשתים, לצאת בה ידי שתים שהיה צריך לעשות זו אחר זו, פשוטה שלפניה דזכרונות: **אין בידו אלא אחת**. דאפסוקי תקיעה אחת לשתיים לא מפסקינן: **מי שבירך**. התפלל תפלת

three times. Just as the *hazzan* is obligated [to recite the *amidah* prayers] so too, is the individual [who knows how to read] obligated [and the *hazzan* does not fulfill that obligation for him]. Rabban Gamliel says: The *hazzan* fulfills the obligation for the many [congregants, regardless if they know or don't know how to read on their own. According to Rabban Gamliel, the congregants read on their own, so that the *hazzan* has a chance to review his prayer before reading it out loud. The *halachah* follows the view of the Sages during the year and the *hazzan* fulfills the obligation only of those of the congregants who don't know how to read; however, regarding Rosh HaShanah and Yom Kippur, the *halachah* follows Rabban Gamliel].

רבנו עובדיה מברטנורא

המוספים ובירך תשע ברכות: כשם ששליח צבור חייב בין בברכות של ראש השנה בין בתפלות של כל השנה, ואינו יוצא ידי חובתו אלא בתפלה שמתפלל הוא בעצמו, כך כל יחיד ויחיד הבקי ויודע להתפלל אינו יוצא ידי חובתו אלא בתפלת עצמו בין בראש השנה בין בשאר כל ימות השנה. ואין שליח צבור יורד לפני התיבה אלא להוציא את שאינו בקי: שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתם. בין בקי בין שאינו בקי, בין בברכות של ראש השנה בין בתפלות של כל השנה. ולמה צבור מתפללין בלחש, כדי להסדיר שליח צבור את תפלתו. והלכה כחכמים בברכות של כל השנה שאין שליח צבור מוציא אלא את שאינו בקי, אבל בברכות של ראש השנה ושל יום הכפורים ושל יובל, שהן תשעה ברכות ארוכות ואין הכל בקיאין בהן, הלכה כרבן גמליאל, שכשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי: